

राज्यातील सर्व मुख्याधिकारी यांना
निवासस्थान व सोयी सुविधा उपलब्ध
करून देणे बाबत.

नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय,
नवी मुंबई महानगरपालिका जुनी इमारत,
७ मजला, बेलापूर भवन, सी.बी.डी.बेलापूर मुंबई ४००६१४
क्र.नपप्रस/स्थायी नि./०३/२०२३/मु.अ.निवास्थान/कक्ष-१२/४८७०
दिनांक :- ०५/०९/२०२३

वाचा :-

१) संचालनालयाचे परिपत्रक क्र.सीओडी २४८२/सीआर ०४/व्ही/दि. १५-०३-१९८४

प्रस्तावना :-

राज्यातील वाढणारे शहरीकरण आणि शहरातील वाढत्या नागरी समस्या विचारात घेऊन प्रभावी शहरी प्रशासकीय व्यवस्थेसाठी राज्य शासनाने मुख्याधिकारी संवर्ग दि. ०१-०५-१९७४ पासून निर्माण केला. लोकशाहीचा अत्यंत महत्त्वाचा घटक असलेल्या नागरी प्रशासनातील नगरपरिषदा व नगरपंचायतींच्या कामकाजासाठी मुख्याधिकारी यास अनेक महत्त्वाच्या जबाबदाऱ्या पार पाडाव्या लागतात. तथापि शहरी प्रशासन अत्यंत संवेदनशील असल्यामुळे संवर्गातील मुख्याधिकाऱ्यांची एका नगरपरिषदेतून दुसऱ्या नगरपरिषदेत सातत्याने बदल्या होतात. नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयाने यापूर्वी परिपत्रक क्रमांक.सीओडी २४८२/सीआर ०४/व्ही/दि. १५-०३-१९८४ नुसार प्रत्येक नगरपरिषदेने मुख्याधिकाऱ्यासाठी स्वतःचे किंवा भाडेपट्ट्याने किमान तीन खोल्या व किचनसह निवासस्थान उपलब्ध करून देण्याच्या सूचना दिल्या होत्या. अशा प्रकारचे निवासस्थान बांधकाम सुरू करण्यासाठी सन १९८४-८५ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकात पुनर्विनियोजन करून तरतूद उपलब्ध करून देण्याच्या व सन १९८५-८६ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकात सदरचे निवासस्थान बांधकाम पूर्ण करण्यासाठी तरतूद करण्याच्या सूचना दिल्या होत्या. त्या अनुषंगाने तात्काळीन परिस्थितीत अनेक नगरपरिषदांनी मुख्याधिकाऱ्यांसाठी निवासस्थाने उपलब्ध करून दिलेली आहेत. तसेच ज्या नगरपरिषदांनी स्वतःचे मुख्याधिकारी निवासस्थानाचे बांधकाम केलेले नाही त्या नगरपरिषदा भाडेपट्ट्याने निवासस्थाने उपलब्ध करून देत आहेत.तात्काळीन परिस्थितीमध्ये राज्यात मर्यादित नगरपरिषदांची संख्या होती. तथापि वाढत्या शहरीकरणामुळे आज रोजी राज्यात सद्यस्थितीत ३८६ नगरपरिषदा/नगरपंचायती अस्तित्वात आलेल्या आहेत.

मात्र अनेक नवीन नगरपरिषदा व नगरपंचायती अस्तित्वात आल्या असल्या तरी मुख्याधिकारी निवासस्थान उपलब्ध करून देण्याबाबत नंतर स्थापन झालेल्या नगरपरिषदांनी विशेष लक्ष दिल्याचे दिसून येत नाही.निवासस्थान ही मुख्याधिकारी यांची मूलभूत गरज असून ज्या नगर परिषदेचे मुख्याधिकारी निवासस्थान नाही अशा ठिकाणी मुख्याधिकाऱ्यांना अनेक अडचणींचा सामना करावा लागतो.

सदर नगरपरिषदा/नगरपंचायतीचे मुख्याधिकारी हे कार्यालय प्रमुख व संबंधित नगरपरिषद/नगरपंचायत मधील शासनाचे प्रतिनिधी म्हणुन विविध अधिनियम, नियम, शासन निर्णय व परिपत्रकानुसार प्रशासकीय कामाची व विविध शासन योजनांची अंमलबजावणी करित असतात. नगरपरिषदा/नगरपंचायती कार्यक्षेत्रात मुख्याधिकारी नियमित उपलब्ध होणे महत्वाचे आहे. सध्या मुख्याधिकारी यांना अनेक वेळा ऑनलाईन ट्वकश्राव्य माध्यमाव्दारे / गुगल मिटव्दारे नगरपरिषदा/ नगरपंचायती व इतर शासकीय बैठका यांना मुख्याधिकारी निवासस्थानातून उपस्थित राहणे आवश्यक असते. यासाठी २४ x ७ इंटरनेट, सुविधा व विद्युत व्यवस्था इत्यादींची आवश्यकता भासते. तसेच वाढलेला कार्य व्याप व कामाचा ताण विचारात घेता अनेक वेळा मुख्याधिकारी यांना निवासस्थानी कार्यालयीन कामकाज पार पाडावे लागते. त्यामुळे पूर्वीच्याच देण्यात आलेल्या सूचना अंशतः सुधारणा करून पुढील प्रमाणे कार्यवाहीसाठी सर्व नगरपरिषदा व नगरपंचायती यांना निर्देशित करण्यात येत आहे.

आदेश:-

मुख्याधिकारी यांना विविध प्रशासकीय व इतर कामे मुख्यालयाच्या ठिकाणी राहुन पार पाडावयाची असल्याने राज्यातील ज्या नगरपरिषद/ नगरपंचायती मध्ये मुख्याधिकारी / अतिरीक्त मुख्याधिकारी यांचे करीता निवासस्थान उपलब्ध नसेल अशा ठिकाणी नगरपरिषदांनी / नगरपंचायतींनी शासकीय योजना किंवा नगरपरिषद निधीतून मुख्याधिकारी /अतिरिक्त मुख्याधिकारी यांचे करीता निवासस्थान उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित नगरपरिषदा/नगरपंचायत यांची राहिल. सदर निवासस्थानात किमान ३ रूम किचनसह नगरपरिषदेसाठी किमान १५ चौ.मी. तर नगरपंचायतीसाठी किमान १० चौ.मी. निवासी कार्यालयाचा समावेश करावा. जो पर्यंत नविन निवासस्थान उपलब्ध करून दिले जाणार नाही तोपर्यंत नगरपरिषद/नगरपंचायती मार्फत स्वनिधीतून भाड्याने निवासस्थान उपलब्ध करून देण्यात यावे. मात्र शासकीय निवासस्थान/भाड्याने निवासस्थान उपलब्ध करून दिल्यास मुख्याधिकारी यांना घरभाडे भत्ता अनुज्ञेय राहणार नाही. शासकीय निवासस्थानाबाबतच्या नक्षलग्रस्त क्षेत्रातील घरभाडे संबंधीच्या सुचना नक्षलग्रस्त क्षेत्रातील नगरपरिषद/नगरपंचायतीच्या मुख्याधिकारी निवासस्थाना बाबत लागू राहतील.

निवासस्थानातील कार्यालय (office at Residence) करिता नियमित कार्यालयीन प्रशासकीय व्यवस्था असावी व याकरीता येणारा खर्च नगरपरिषद/नगरपंचायतने नगरपरिषद निधितून भागवण्यात यावा. मुख्याधिकारी / अतिरीक्त मुख्याधिकारी यांच्या निवासस्थाना करिता नगरपरिषद मालकीची जागा/शासकीय जागा / उपलब्ध न झाल्यास खाजगी जागा विहित पद्धतीने भुसंपादन करण्यात यावी. मुख्याधिकारी / अतिरीक्त मुख्याधिकारी यांच्यासाठी पुढील दोन वर्षात निवासस्थाने उपलब्ध करून दिले जातील यासाठी सर्व नगरपरिषदा व नगरपंचायतींनी कार्यवाही करावी.

(मनोज रानडे भा.प्र.से)

आयुक्त तथा संचालक

नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :

१) मा. प्रधान सचिव (२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- २) विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक ,नगरपरिषद प्रशासन, विभागीय आयुक्त कार्यालये (सर्व).
- ३) संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा , महाराष्ट्र राज्य, कोकण भवन, नवी मुंबई.
- ४) सह संचालक, स्थानिक निधी लेखा परीक्षा,सर्व विभाग.
- ५) नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, नवी मुंबई (सर्व कार्यासन).
- ६) निवड नस्ती.

प्रति,

- १) जिल्हाधिकारी,जिल्हाधिकारी कार्यालये (सर्व).
- २) अध्यक्ष /प्रशासक , नगरपरिषद / नगरपंचायत (सर्व).
- ३) मुख्याधिकारी, नगरपरिषद / नगरपंचायत (सर्व).